Tel +32 (0)2 282 17 10
info@ideaconsult.be
www.ideaconsult.be

Jozef II-straat 40 B1
1000 Brussel
Belgium

LEADER Limburgse Kempen 2023-2027

Omgevingsanalyse

1 februari 2023 | IDEA-contactpersoon: Jolijn.deroover@ideaconsult.be

Situering van de LEADER-regio Kempen

Voor de periode 2023-2027 telt de provincie Limburg 4 LEADER-gebieden. Deze omgevingsanalyse richt zich op **de regio Kempen** in het noorden.

De LEADER-regio Kempen telt 12 gemeenten met in totaal 229.181 inwoners (1/1/2022).

De totale oppervlakte bedraagt 789,4 km^2 of 33% van de totale oppervlakte van Limburg.

Figuur 1: Limburgse LEADER-regio's

Figuur 2: Indeling LEADER-regio Limburgse Kempen (12 gemeenten)

Conform de Vlaamse criteria die gesteld worden aan LEADER-gebieden

De regio beantwoordt aan de criteria die door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) worden vooropgesteld in het oproepreglement voor LEADER-gebieden: "de bevolkingsdichtheid bedraagt maximum 350 inw/km^2 (cijfers 2021), of er is een ruimtebeslag van maximum 30% (cijfers 2019)":

- Het ruimtebeslag in de regio bedraagt 29,2% (oppervlakte ruimtebeslag tegenover totale oppervlakte). We gaan daar verder in deze omgevingsanalyse dieper op in.
- De bevolkingsdichtheid (2021) bedraagt 288 inwoners per km^2, of 2,88 inwoners per ha. Daarmee noteert de regio onder het Limburgse gemiddelde van 364 inwoners/km^2.

  In Tabel 1 kan afgelezen worden dat achter dit gemiddelde nogal wat variëteit schuilgaat. Waar in Hechtel-Eksel de bevolkingsdichtheid 164 inwoners/km^2 bedraagt, is die verhouding in Leopoldsburg 731.

Tabel 1: inwoners, bevolkingsdichtheid en ruimtebeslag Kempen

	Inwoners (2022)	Inwoners (2021)	Bevolkingsdichtheid (2021) (inw/km²)	Ruimtebeslag (2019) (%)
As	8.251	8.283	374	28,6%
Bocholt	13 506	13.268	224	24,6%
Bree	16 323	16.113	248	25,3%
Hamont-Achel	14 383	14.349	328	29,0%
Hechtel-Eksel	12 776	12.564	164	18,5%
Houthalen-Helchteren	31.681	31.311	400	31,6%
Leopoldsburg	16.611	16.515	731	58,2%
Lommel	34.516	34.278	335	40,9%
Oudsbergen	23.627	23 550	202	21,9%
Peer	16.451	16 416	188	22,9%
Pelt	33.742	33.522	400	35,3%
Zutendaal	7.314	7.300	227	34,7%
LEADER-gebied	**229.181**	**227.469**	**288**	**29,2%**
Limburg	889.199	883.432	364	30,5%
Vlaams Gewest	6.712.775	6.666.912	489	33,3%

Bron: provincies.incijfers.be

Zoals op onderstaande kaart valt af te lezen, is de regio een afwisseling van open ruimte, bewoning, economie, etc. De hogere concentraties van bewoning kleuren donderblauw op de kaart. Zo onderscheiden we in het Noorden o.a. de kernen van Lommel, Pelt en Hamont-Achel, in het Westen Leopoldsburg, in het Zuiden Houthalen-Helchteren en As en in het Oosten Bree en Bocholt.

Figuur 3: bevolkingsdichtheid op niveau van statistische sector

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Bevolking en demografie

In de LEADER-regio Kempen wonen op 1/1/2022 229.181 inwoners volgens het rijksregister.

18,6% van de inwoners zijn minderjarig (2022) (versus 18,4% in Limburg en 19,4% in Vlaanderen). 21,1% is 65 jaar of ouder (2022) (versus 21,4% in Limburg en 20,9% in Vlaanderen). De inwoners zijn m.a.w. iets jonger dan gemiddeld in Limburg. Dat weerspiegelt zich ook in de gemiddelde leeftijd (2022) van 43,1 jaar, terug onder het gemiddelde van 43,3 jaar in de provincie Limburg en het gemiddelde van 42,5 jaar in Vlaanderen.

De komende jaren zal deze gemiddelde leeftijd stijgen: volgens de voorspellingen zal het aantal 65-plussers stijgen van 21,1% in 2022 naar 27,5% in 2035.

29,9% van de inwoners heeft een niet-Belgische herkomst (2022) (30,0% in Limburg en 24,7% in Vlaanderen). Daarvan komen 2 personen op de 3 uit een EU-land (2022) (vooral Nederland en Italië), 1 op 3 van buiten de EU (2022).

Bevolkingsgroei

Het bevolkingsaantal stijgt elk jaar, maar de groei neemt sinds de jaren '90 geleidelijk af. De laatste jaren zien we ook sterkere schommelingen per jaar. Waar de groei in 2021 1.600 inwoners bedraagt, was dat in 2020 196 en het jaar voordien 1.811. De grootste schommelingen in de laatste drie jaar doen zich voor in Lommel.

De groei in 2021 van 7,5 inwoners op 1.000 is hoger dan het cijfer voor de provincie (6,5) en het Vlaams gewest (6,9). Dat wordt mede verklaard door een hoger aandeel migratie uit het buitenland.

Figuur 4: evolutie van de bevolking (1990-2021) in de 12 LEADER-gemeenten

Bron: Rijksregister, via provincies.incijfers.be

De gemiddelde groei voor de regio die we hierboven weergeven, verbergt een aantal belangrijke verschillen die we wel zien als we afdalen op het niveau van de gemeenten en dieper op het deelgemeenteniveau. Op onderstaande kaart geven we de gemiddelde bevolkingsgroei weer die de laatste vijf jaar plaats vond per deelgemeente. De kaart laat zien dat de groei sterker was in het noordwesten van de regio dan in het zuidoosten.

Figuur 5: bevolkingsaangroei per 1.000 inwoners, gemiddelde voor de laatste vijf jaar (2017-2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Bevolkingsvooruitzichten

De bevolkingsprognoses van statistiek Vlaanderen voorspellen dat de regio tussen 2022 en 2035 aangroeit met zo'n 2.997 inwoners. In de bevolkingsvooruitzichten lezen we ook af dat het aandeel 65+ de komende jaren sterk toeneemt; van 21,1% op vandaag naar 27,5% in 2035.

Tabel 2: Totaal aantal inwoners en 65+jaar daarbinnen per gemeente in 2022 en bevolkingsvooruitzichten 2035

	Totaal inwoners			Aandeel 65+		
	2022	2035	%	2022	2035	%
As	8.251	8 652	4,9%	19,6%	25,8%	31,6%
Bocholt	13 506	13 499	-0,1%	21,6%	27,2%	25,9%
Bree	16 323	17 048	4,4%	22,4%	27,9%	24,6%
Hamont-Achel	14 383	14 314	-0,5%	23,6%	29,7%	25,9%
Hechtel-Eksel	12 776	12 874	0,8%	19,7%	26,8%	36,0%
Houthalen-Helchteren	31.681	30 493	-3,8%	19,1%	26%	36,1%
Leopoldsburg	16.611	16 694	0,5%	19,6%	25%	27,6%
Lommel	34.516	34 464	-0,2%	22,1%	29,1%	31,7%
Oudsbergen	23.627	23 834	0,9%	20,7%	27,7%	33,8%
Peer	16.451	16 291	-1,0%	20,5%	28,4%	38,5%
Pelt	33.742	36 344	7,7%	21,8%	27%	23,9%
Zutendaal	7.314	7 671	4,9%	23,6%	30,5%	29,2%

LEADER-regio	229.181	232 178	1,3%	21,1%	27,5%	30,3%
Limburg	889.199	909 200	2,3%	21,4%	26,9%	25,7%
Vlaams Gewest	6.712.775	7.021.319	4,6%	20,9%	25,1%	20,1%

Bron: Statistiek Vlaanderen, via provincies.incijfers.be

Huishoudens

De regio telt 95.913 huishoudens (2022) volgens Statbel. De gemiddelde gezinsgrootte (2022) bedraagt 2,36 personen. In 1990 was dat nog 3,00. We spreken over gezinsverdunning, die zich overigens verder door zal zetten in de komende jaren. Volgens Statistiek Vlaanderen stijgt het aantal gezinnen naar 101.462 in 2035.

Het aantal alleenwonenden is de voorbije jaren sterk gestegen, van 19,6% in 2002 tot 28,2% van het aantal private huishoudens in 2022. Hieronder meer detail over de huishoudens naar grootte, waarbij we zien dat de Kempen minder eenpersoonshuishoudens telt dan de rest van Limburg en Vlaanderen.

Tabel 3: aantal personen per huishouden (2022)

Grootte van het huishouden	LEADER-regio	Limburg	Vlaams Gewest
1 persoon	28,2%	29,7%	32,6%
2 personen	36,9%	35,7%	34,3%
3 personen	14,5%	14,9%	13,7%
4 personen	14,3%	13,6%	12,9%
5 of meer personen	6,1%	6,1%	6,5%

Belangrijkste vaststellingen i.f.v. LEADER

- De Limburgse Kempen beantwoorden aan het beeld van een plattelandsregio, met lagere densiteit van bewoning en grotere gehelen open ruimte. Daarbinnen zien we evenwel ook grotere en dichtere woonkernen, inzonderheid in de Noorden en Westen van de regio.
- De bevolkingsprognoses van statistiek Vlaanderen voorspellen dat de regio tussen 2022 en 2035 aangroeit met zo'n 2.997 inwoners. Met deze groei van 1,3% zit de regio onder het Limburgs gemiddelde (2,3%) en het Vlaams gemiddelde (4,6%).
- Het aandeel 65+ zal de komende jaren sterk toenemen; van 21,1% op vandaag naar 27,5% in 2035.

Ruimte, leefmilieu en landschap

Ruimtebeslag

In 2019 bedroeg het ruimtebeslag in de regio 29,2%, dat is minder dan het Limburgse gemiddelde van 30,5%, en blijft ook onder het Vlaams gemiddelde van 33,3%.[1]

[1] Het concept 'ruimtebeslag' is gedefinieerd in het Witboek Beleidsplan Ruimte als dat deel van de ruimte waarin de biofysische functie niet langer de belangrijkste is. Het gaat, met andere woorden, over de ruimte die ingenomen wordt door onze nederzettingen (dus voor huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden, serres en ook parken en tuinen).

Geografisch concentreert het ruimtebeslag zich in Leopoldsburg, rondom de as Lommel – Pelt – Hamont-Achel en in Houthalen-Helchteren.

Uniek voor Noord-Limburg is de aanwezigheid van grote militaire gebieden, wat specifieke kansen en bedreigingen met zich meebrengt (geluidsoverlast, ecologisch waardevolle gebieden, 'aparte' militaire gemeenschappen).

Figuur 6: Oppervlakte ruimtebeslag, % t.o.v. totale oppervlakte (2019)

Bron: Landgebruiksbestand, via provincies.incijfers.be

Het grootste deel van het ruimtebeslag (2019) zijn woningen (32,4%), gevolgd door transportinfrastructuur (16,7%), overige bebouwde terreinen (11,3%) en KMO en industrie (9,0%).

Verweving

De regio dient zich op het gewestplan (zie Figuur 7) aan in homogene kleuren: landbouw (37,0% van de ruimte is bestemd voor landbouw), natuur en reservaat (23,3%), compacte kernen (13,8%, in de realiteit minder compact en samenhangend en industrieterreinen (paars), vooral aan de randen van het gebied (2022).

Figuur 7 : de regio naar bestemming op het gewestplan

De realiteit is minder homogeen. Als we de effectieve invulling en het gebruik van de ruimte bekijken, hebben we te maken met een grote verwevenheid van functies en verspreide bebouwing (zowel wonen als economie). Zie hieronder, Figuur 8. De rode mazen verwijzen naar verweving tussen landbouw en wonen, paarse mazen naar verweving tussen landbouw en andere economie (KMO).

Figuur 8: verweving van functies

Figuur 9 : Landgebruikskaart

Verharding

De regio kent meer bebouwing, maar minder verharding dan gemiddeld in de provincie en Vlaanderen:

- Van het ruimtebeslag (2018) (zie hierboven) is ongeveer een derde van de ruimte verhard, of 12,2% van de totale oppervlakte versus 13,2% voor Limburg en 14,4% voor Vlaanderen;
- De bebouwing (2022), of de grondoppervlakte ingenomen door gebouwen, bedraagt 3,7% versus 4,2% in Limburg en 5,2% voor Vlaanderen.

Groen

Het beeld van een 'groene' regio wordt versterkt door de grote aanwezigheid van toegankelijk groen:

- Het buurtgroen (2019) (minimale oppervlakte van 0,2ha) bedraagt 41,4% van de totale oppervlakte van regio Kempen versus 36,9% in Limburg of 23,9% in Vlaanderen;
- Het wijkgroen (2019) (minimale oppervlakte van 10ha) bedraagt 39,7% van de oppervlakte versus 34,3% in Limburg en 20,9% in Vlaanderen.

Figuur 10 : VEN en IVON gebieden

Bron: VEN- en IVON-gebieden, geopunt.be

De regio telt grote groengehelen (Pijnven, de Vallei van de Grote Nete bovenstrooms, de Teut-Tenhaagdoornheide, de Klaverberg en Heiderbos, de Ruiterskuilen-Oudsberg-Solterheide), en ook wel uitlopers zoals de Bolliserbeek-Dommel, de Bovenloop Bosbeek, de Warmbeekvallei en de Abeek. Ook klein buurtgroen is aanwezig.

Droogte, water en overstromingsgevoeligheid

De regio is meer droogtegevoelig dan andere delen van Limburg. Vooral in het westen en het zuiden zijn er sterk doorlatende zandgronden, alsook snippers in het midden van de regio (zie Figuur 11).

Figuur 11: droogtegevoeligheid

Bron: Vlaamse milieumaatschappij (2022)

De overstromingsgevoeligheid beperkt zich tot de grote stromen en pluviale overstromingen. Er kan overwogen worden om winterbeddingen met permanente graslanden aan te legen op strategische locaties in de buurt van een aantal stromen en beken, vooral in Pelt.

Figuur 12: overstromingsgevoeligheid

Bron: Watertoets: overstromingsgevoelige gebieden, 2017, geopunt.be

Belangrijkste vaststellingen i.f.v. LEADER

- De regio Kempen is een weinig 'verharde' regio, met nog veel groen.
- We zien, zoals elders in Vlaanderen, een verweving in de open ruimte tussen natuur en landbouw, maar evenzeer tussen landbouw en wonen en landbouw en economie.
- De regio is droogtegevoelig, vooral in het westen en het zuiden. Waterbuffering of hergebruik is voor de hele regio relevant.

Klimaat en energie

Alle gemeenten uit het LEADER-gebied ondertekenden het burgemeestersconvenant, waarmee ze een ambitieuze klimaatdoelstelling onderschrijven: 20% CO_2-reductie tegen 2020 of 40% tegen 2030 ten opzichte van 2011.

Naast het reduceren van uitstoot (mitigatie), zetten besturen in op een adaptatiebeleid om zich te wapenen tegen de verwachte gevolgen van de klimaatverandering zoals droogte, wateroverlast en hitte.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de CO_2-emissies in de LEADER-regio Kempen en de mate waarin men er de laatste jaren in slaagt om de CO_2-uitstoot te verminderen.

Tabel 4: CO_2-emissies in ton (2011 en 2020)

	2011	2020	%
Huishoudens	433 732	335 682	-22,6%
Particulier en commercieel vervoer	317 598	316 546	-0,3%
Openbaar vervoer	7 455	5 208	-30,1%
Tertiaire sector	142 632	135 508	-5,0%
Industrie (niet-ETS)	211 407	172 176	-18,6%
Landbouw	35 552	29 910	-15,9%
Openbare verlichting	2 775	2 188	-21,2%
CO_2-emissie niet toegekend[2]	23 910	5 886	-75,4%
Totaal	**1 175 060**	**1 003 103**	**-14,6%**

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap - CO_2-inventaris, via provincies.incijfers.be

Globaal gezien was er in de LEADER-regio voor de periode 2011-2020 een daling van de CO_2-uitstoot met 14,6% (-171.957 ton). Daarmee is het objectief van 20% dat verschillende gemeenten zich hadden gesteld bij de ondertekening van het burgemeestersconvenant niet gehaald. Tenminste als we het totaal van de uitstoot bekijken. Op vlak van openbare verlichting, in het openbaar vervoer en in de groep van de huishoudens werden wel belangrijke resultaten bereikt. Vooral de sectoren van vervoer en tertiair (handel) blijven achter.

[2] Aardgas- en elektriciteitsverbruik dat door Fluvius niet aan een sector kan toegekend worden, wordt gerapporteerd onder de sector "niet toegekend".

De grootste daling in absolute cijfers (-98.050 ton) het voorbije decennium situeert zich bij de huishoudens (zie Tabel 4). Dat kan mee verklaard worden door een continue daling van het e-peil van de nieuwbouwwoningen de voorbije jaren, van 75 in 2011 naar 25 in 2021 (30 = BEN of Bijna energieneutraal).

In relatieve termen is de daling het voorbije decennium met 14,6% beter dan de provincie en Vlaanderen. Globaal noteren we in Limburg een daling van CO_2 met 13,6% en in het Vlaams Gewest een daling met 9,4% tussen 2011 en 2020. Beiden lager dan de 14,6% in de regio Kempen.

Hernieuwbare energie

Zoals overal in Vlaanderen groeit het aandeel hernieuwbare energie in de Kempen. In onderstaande tabel een overzicht van de verschillende bronnen, met inmiddels al betekenisvolle aandelen voor zonnepanelen en windturbines.

De totale productie van hernieuwbare elektriciteit in 2020 voor de LEADER-regio wordt geschat op 420.158 MWh. Dit komt overeen met 37,3% van het totale elektriciteitsverbruik in de regio in datzelfde jaar (provincie Limburg 33,4% / Vlaanderen 21,6%). Dankzij deze lokale groenestroomproductie werd een CO_2-uitstoot vermeden van 92.855 ton CO_2. Dit wordt per energiebron weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 5: evolutie productie hernieuwbare energie in Mwh in het LEADER-gebied (2011-2020)

	Zonnepanelen	Windturbines	Waterkracht	Warmtekracht
2011	92 629	32 800	1 140	37 759
2012	116 987	32 800	726	32 966
2013	118 314	32 800	310	40 204
2014	120 929	73 800	394	43 802
2015	128 817	73 800	388	56 103
2016	135 121	73 800	352	71 263
2017	143 110	73 800	255	72 111
2018	151 698	73 800	265	72 112
2019	229 434	73 800	152	53 995
2020	258 493	111 418	190	50 058

Op basis van studies leiden we af dat er nog veel plaats is voor bijkomende zonnepanelen. Voor het LEADER-gebied wordt geschat dat nog maar 9,2% van het zonnepotentieel van de daken wordt benut (1 januari 2021). Voor Limburg is dit 9,0%. Voor het Vlaams Gewest gaat het om 6,7%.

Belangrijkste vaststellingen i.f.v. LEADER

- Het aandeel CO_2-uitstoot loopt terug, weliswaar iets minder snel dan in het burgemeestersconvenant wordt vooropgesteld. Vooral in de sectoren vervoer en tertiair lukt het moeilijk om te komen tot CO_2-reductie.
- 37% van de elektriciteitsproductie in de regio komt vanuit hernieuwbare bronnen. Hoewel de regio al hoger dan gemiddeld noteert wat PV-installaties betreft, blijft er in dat segment nog behoorlijk wat potentieel.

Wonen

Typologie en leeftijd woningen

De regio telt 101.381 woongelegenheden (2022):

- 19,8% zijn appartementen, 79,8% individuele woningen en 0,4% zijn collectieve woningen (2022);
- 77,4% van de woongelegenheden zijn eengezinswoningen versus 73,5% voor Limburg en 66,0% in Vlaanderen (2022).

Naar leeftijd zien we dat ongeveer 75% van de woningen meer dan 20 jaar oud zijn.

Tabel 6: woningen naar leeftijd (2022)

	LEADER-regio	Limburg	Vlaanderen
gebouwd vóór 1900 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	1,1%	3%	7,3%
gebouwd 1900-1945 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	7,9%	10,9%	16,7%
gebouwd 1946-1970 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	24,7%	25,3%	24%
gebouwd 1971-2000 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	40,6%	37,5%	31,8%
gebouwd 2001-2010 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	13,1%	11,6%	9,2%
gebouwd 2011-2020 (t.o.v. woongelegenheden) [%]	11,3%	10,5%	9,9%

Bron: provincies.incijfers.be

Betaalbaarheid

Wat betaalbaarheid van het wonen betreft, zien we prijsverschillen tussen de gemeenten in de regio, waarbij de helft van de gemeenten onder en de andere helft boven het provinciaal gemiddelde uitkomen. De woningprijzen voor het geheel van de regio zouden we bijgevolg gemiddeld kunnen noemen, op niveau Limburg, tot eerder laag als we vergelijken met het Vlaams gemiddelde.

De prijs-inkomensratio duidt evenzeer op gemiddelde prijzen, tot zelfs iets lagere prijzen in relatie tot het inkomensniveau. Deze ratio is een internationaal gehanteerde indicator om de betaalbaarheid op de woningmarkt in kaart te brengen. Concreet betekent bv. een waarde 7 op de prijs-inkomensratio dat men 7 maal het mediaaninkomen nodig heeft om een woning te kopen aan de mediaan verkoopprijs. Hoe groter deze waarde, hoe groter de kloof tussen de aankoopprijs van een woning en het inkomen.

Tabel 7: Verkoopprijzen van woningen

	Mediaanprijs huizen (2021)	Mediaanprijs appartementen (2021)	prijs-inkomen ratio alle huizen (2019)
As	245 000	x	7,9
Bocholt	246 500	199 500	8,4
Bree	250 000	195 000	8,1
Hamont-Achel	300 000	200 000	8,8
Hechtel-Eksel	245 000	x	7,9
Houthalen-Helchteren	255 000	197 250	8,5
Leopoldsburg	222 000	192 500	7,5

Lommel	270 000	230 000	8,4
Oudsbergen	260 000	240 000	8,1
Peer	250 000	199 900	8,2
Pelt	270 000	207 000	8,8
Zutendaal	217 500	x	9,5
Limburg	250 000	205 000	8,5
Vlaams Gewest	290 000	220 000	9,6

Bron: statbel, via provincies.incijfers.be

Sociaal wonen

Het aandeel huurders (2022) bedraagt in de regio 24,8% versus 26,5% in Limburg en 31,2% in Vlaanderen.

Het aandeel sociale huurwoningen (2022) bedraagt 5,1 per 100 particuliere huishoudens, tegenover 6,2 in Limburg en 6,0 in Vlaanderen. Per gemeente/statistische sector zien we daarin belangrijke verschillen.

Het aanbod sociale woningen (2021), moet geplaatst worden tegenover de vraag die in de regio lager ligt dan gemiddeld. Het aantal kandidaat-huurders op de wachtlijsten bedraagt 4,5% (t.o.v. het aantal particuliere huishoudens) tegenover 5,3% in Limburg en 5,7% in Vlaanderen.

Uitrusting van de kernen

Op Hechtel-Eksel, Bocholt, As en Zutendaal na, zijn de gemeenten in de regio goed tot zeer goed uitgerust.

Figuur 13: uitrustingsgraad Limburgse gemeenten

Bron: De Maesschalck en Van Hecke (2018)

Belangrijkste vaststellingen i.f.v. LEADER

- Naar leeftijd zien we dat ongeveer 75% van de woningen meer dan 20 jaar oud zijn.
- De woningprijzen voor het geheel van de regio zouden we gemiddeld kunnen noemen naar Limburgse maatstaven, maar eerder laag als we het Vlaams gemiddelde als referentie nemen.
- De gemeenten zijn qua voorzieningen meestal goed tot zeer goed uitgerust.

Welzijn en gezondheid

Het LEADER-gebied Kempen is een relatief welvarende regio. In vergelijking met de provincie Limburg en Vlaanderen schetsen de meeste indicatoren voor de Kempen een socio-economisch krachtigere bevolking:

- Lager aandeel leerlingen met schooltoeslag in secundair onderwijs dan Limburg (2021) (42,9% in Kempen vs 44,3% in Limburg) maar hoger dan het Vlaams aandeel (40,2%);
- Lager aandeel leefloontrekkers (2021) (3,19 leefloners per 1 000 inwoners) dan voor Limburg (3,97 per 1 000 inwoners) en Vlaanderen (5,75 per 1 000 inwoners);
- Lager aandeel huurders van sociale woningen (2021) (4,4% t.o.v. particuliere huishoudens in Kempen versus 5,4% in Limburg en 5,0% in Vlaams Gewest) en kandidaat-huurders (4,9% t.o.v particuliere huishoudens vs 5,7% in Limburg vs 6,1% in het Vlaams Gewest).
- Lager aandeel inwoners 25-64 jaar met recht op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (2020): 10,4% van de bevolking versus 11,8% in Limburg en 11,1% voor het Vlaamse Gewest;
- Minder budgetmeters (2021): 9,7 budgetmeters per 1.000 huishoudelijke afnemers elektriciteit. In Limburg gaat het om 10,9 per 1.000 en in het Vlaams Gewest om 12,4 per 1.000.
- Opvallend is wel dat het inkomensniveau (2019) met een gemiddeld belastbaar netto-inkomen van €18.541 per inwoner significant lager ligt dan het gemiddelde Vlaamse inkomensniveau (€20.459) en het gemiddelde Limburgse inkomensniveau (€19.114).
- Van de 65-plussers in het LEADER-gebied heeft 25,4% recht op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (2020). In Limburg is dit 27,5% en in het Vlaams Gewest bedraagt dit 25,6%. Omwille van de inkomensgrens die gehanteerd wordt, geeft dit cijfer een beeld van het aantal ouderen dat over een relatief laag inkomen beschikt.
- Ouderen hebben recht op een zorgbudget als ze moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse activiteiten en een beperkt inkomen hebben. Voordien was dit de tegemoetkoming hulp aan bejaarden (THAB). Van de 65-plussers in het LEADER-gebied maakt 6,6% hiervan gebruik (2021), in Limburg is dat 8,3%, en in het Vlaams Gewest 6,9 %
- Het aandeel van 65-plussers die een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) ontvangt of een gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) is in het LEADER-gebied Kempen 2,4%. Dat is lager dan het Limburgse gemiddelde van 3,1% en het Vlaams gemiddelde van 3,6% (2022). Het IGO en GIB zijn uitkeringen die toegekend worden aan ouderen die niet over voldoende financiële middelen beschikken.

Ouderen(voorzieningen)

Gelet op de relatief sterke toename van het aantal ouderen de komende jaren (21,1% nu naar 27,5% in 2035), besteden we hieronder nog bijzondere aandacht aan de voorzieningen voor ouderen in de regio.

Op vandaag tellen we 21,1% bewoners ouder dan 65 jaar (waarvan 20% zwaar zorgbehoevend) en 5,8% ouderen boven de 80 jaar (waarvan 46,8% zwaar zorgbehoevend). Als het op zorg aankomt, is vooral die laatste groep

belangrijk. In de regio Kempen moeten we rekening houden met een stijging van het aantal 80-plussers met 8.381 personen of 74,4% over de periode 2017-2035. Dat is een forse stijging die hoger is dan de gemiddelden voor Limburg (64,7%) en Vlaanderen (43,9%). Dat reflecteert zich ook in de ratio 'interne vergrijzing' (80-plussers op 65-plussers). Die stijgt tussen 2022 en 2035 voor de regio Kempen van 27,5% naar 30,8%, voor de provincie Limburg van 27,4% naar 31,1% en voor het Vlaams Gewest van 29,3% naar 31,8%.

Vraag is of het aanbod van zorg voor ouderen op deze toenemende zorgvraag is voorzien?

Op basis van demografie, zien we dat het potentieel van mantelzorgers (groep van 40 tot 79-jarigen) afneemt. Van 8,7 mantelzorgers per 80-plusser in 2020 naar 7,0 in 2030. Bovenop de evolutie van het potentieel aantal mantelzorgers moeten we rekening houden met bijkomende druk op mantelzorgers omwille van een aantal maatschappelijke factoren zoals gezinsverdunning, langer blijven werken, verhuisbewegingen, etc.

Als we de cijfers van het aanbod professionele zorg onder de loupe nemen, is het beeld voor de regio eerder matig. Er wordt ongeveer gemiddeld beroep gedaan op gezinszorg en het aanbod is voor de meeste zorgvormen gemiddeld of licht onder het gemiddelde, zie onderstaande tabel. Er is echter wel duidelijk een hoger aanbod aan centra voor dagverzorging en voor dagopvang in het LEADER-gebied.

Tabel 8: professioneel zorgaanbod voor ouderen

	Regio Kempen	Limburg	Vl Gewest
Gepresteerde uren gezinszorg bij 65+ (op totaal 65+) (2020)	9,1%	9,5%	9,0%
Gepresteerde uren dienstencheques bij inwoners 65+ (op totaal 65+) (2020)	16,1%	16,2%	15,6%
Aanbodratio lokale dienstencentra per 10.000 inwoners 65+ (2022)	1,9	1,8	1,9
Centra voor kortverblijf, type 1 (ter ondersteuning van de mantelzorger, verbonden aan WZC) (2022)	1,4	1,9	1,8
Erkende assistentiewoningen, per 100 inwoners van 65+ (2022)	1,9	1,8	2,4
Centra voor dagverzorging en voor dagopvang per 10.000 inwoners 65+ (2022)	3,1	2,3	2,3
Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ (2022)	4,3	4,9	5,9

Vaststellingen i.f.v. LEADER

- Het inkomensniveau ligt significant lager.
- De sociale indicatoren zijn beter dan het beeld op provinciaal niveau.
- Het professioneel zorgaanbod voor ouderen is matig en wellicht niet voorzien op de sterke toename van de groep van 65+ en 80+. We moeten rekening houden met een stijging van het aantal 80-plussers met 74,4% over de periode 2017-2035 (8.381 personen).

Mobiliteit

De wagen is voor de meeste inwoners het belangrijkste vervoersmiddel. We vinden overigens cijfers die illustreren dat het autogebruik de laatste jaren toeneemt, eerder dan afneemt:

- De auto is in 73,8 % (2020) van de gevallen het dominante vervoersmiddel voor woon-werkverplaatsingen.
- In de periode 2015-2021 is het aantal abonnementen van De Lijn gedaald van 20.328 naar 13.292. In het jaar 2010 waren er slechts 15 345 abonnees van De Lijn. Het kan dus zijn dat COVID voor 2021 wel de cijfers vertekent.

94.4% van de ingeschreven wagens in het LEADER-gebied in het jaar 2021 zijn benzine- en dieselwagens. In 2011 waren de dieselvoertuigen goed voor 69% van het totaal aantal ingeschreven personenwagens (ver boven het aandeel benzinewagens), in 2021 bedraagt dat percentage 51.1%. Er is de laatste jaren een algemene verschuiving van diesel- naar benzinevoertuigen. Het aantal benzinewagens bedroeg in 2021 54.158 of 43.5 %.

Tabel 9: ingeschreven wagens naar brandstof

	benzine	diesel	LPG	elektriciteit	hybride	andere
2011	31686	78646	2066	1	/	255
2013	33284	80799	1544	10	220	168
2014	34234	81327	1388	27	311	169
2015	35771	81450	1153	53	429	174
2016	38577	80448	1077	96	649	203
2017	42065	78143	997	134	1056	238
2018	46012	74611	1031	162	1577	317
2019	49521	70750	1008	264	2026	327
2020	52220	67161	968	421	2881	392
2021	54158	63550	1010	685	4791	439

In functie van de elektrificatie van het wagenpark, is het belangrijk om over voldoende laadinfrastructuur te beschikken. Het aantal publieke laadpunten voor elektrische wagens in de regio is de voorbije twee jaar gestegen van 88 in 2020 naar 114 in 2022.

Als we de Vlaamse doelstelling van 35.000 laadpalen zouden toepassen op de Kempen, moeten we de komende jaren verder evolueren naar ongeveer 1.186 laadpalen in de regio.

Figuur 14: Laadpalen in de regio

Bron: Departement mobiliteit en openbare werken

Vaststellingen i.f.v. LEADER

- De inwoners van de regio maken overwegend gebruik van de auto. Een omslag naar meer collectief vervoer of andere modi dient verder aangemoedigd. LEADER kan hierin ondersteunen via trage wegen, auto- of fietsdelen, etc.
- Er zijn bijkomende laadpalen nodig voor het aandeel elektrische wagens in de toekomst.

Economie

Toerisme wordt nog aangevuld.

Industrie

Industrie heeft een relatief laag aandeel in de economie van het LEADER-gebied. In het jaar 2021 zijn 5,95 op 100 loontrekkenden en zelfstandigen in hoofdberoep werkzaam in de industrie (industrialiseringsgraad). De provincie Limburg heeft een industrialiseringsgraad van 5,7. Het Vlaams gewest kent een industrialiseringsgraad van 5,6. Er kan dus gesteld worden dat in het LEADER-gebied meer loontrekkenden en zelfstandigen in hoofdberoep werkzaam zijn in de industrie dan het over het algemeen in Limburg en voor het heel Vlaams Gewest het geval is. Er dient opgemerkt te worden dat gemeenten met een zeer lage industrialiseringsgraad een sterk verlagend effect kunnen hebben op de algemene industrialiseringsgraad voor het Vlaams Gewest en de provincie Limburg.

De gemeenten Lommel, Hamont-Achel en Bree hebben de hoogste industrialiseringsgraad in vergelijking met de andere gemeenten in het gebied. O.a. de industriezone Balendijk-Kristalpark in Lommel is daar mee verantwoordelijk voor. In Bree situeert zich de multinational Greenyard die gespecialiseerd is in de verwerking van groenten en fruit. Dit bedrijf is een van de grootste werkgevers in het LEADER-gebied.

Landbouw

De oppervlakte bestemd voor landbouw bedraagt momenteel 37% van het LEADER-gebied (in het jaar 2022), wat eerder laag is. In Vlaanderen bedraagt dit aandeel 57,6% in hetzelfde jaar. Landbouw is dus niet de dominante ruimtegebruiker in het gebied. Het aandeel effectieve gebruikte ruimte voor landbouw in de regio beslaat in 2021 37,7%. Ook dit is lager dan het Vlaamse aandeel ruimte dat effectief gebruikt wordt voor landbouw (49,8%). Er kan bovendien vastgesteld worden dat de effectieve gebruikte ruimte voor landbouwactiviteiten groter is dan de ruimte die bestemd is voor landbouw. Dit kan mogelijks veroorzaakt worden door het uitvoeren van landbouwactiviteiten in andere bestemmingsgebieden (zoals natuurgebieden, bosgebieden, ...).

We krijgen een gemengd beeld als we kijken naar het aantal landbouwbedrijven per km^2 ten opzichte van het Limburgse gemiddelde. Zo hebben de gemeenten in het westen van het gebied (Lommel, Leopoldsburg, Hechtel-Eksel, Houthalen-Helchteren, As en Zutendaal) een lager aantal landbouwbedrijven per km^2 ten opzichte van het Limburgse gemiddelde. De andere gemeenten in het gebied hebben een aantal dat hoger ligt of overeenkomt met het gemiddelde. We zien de hoogste concentraties in de noordelijke gemeenten Hamont-Achel, Bocholt, Bree, Kinrooi en Peer.

Figuur 15: bedrijven met landbouwproductie per km^2

Bron: Statbel, via provincie in cijfers

Er vond de laatste jaren een sterke daling plaats van het aantal land -en tuinbouwbedrijven (-34.5%) in het LEADER-gebied. In 2001 waren er 1.211 landbouwbedrijven actief in de regio. In het jaar 2021 bedroeg dit aantal 764 landbouwbedrijven. Deze daling komt ongeveer overeen met de daling van het totaal aantal Vlaamse land -en tuinbouwbedrijven (-36.5 %) in de periode 2001-2021.

Teelten

In het LEADER-gebied hebben we een overwegend zanderige, minder vruchtbare bodem. Hierdoor is de landbouw voornamelijk gericht op veeteelt.

Als we de veestapel in de regio vergelijken met de Limburgse aantallen, zien we dat we zowel voor runderen, varkens als kippen in de buurt komen de van de helft van de Limburgse veestapel. Binnen een Vlaams perspectief blijft het aandeel van de regio bescheiden, hoewel het aandeel rundvee, melkvee en kippen toch oploopt tot 5 en 6% van de Vlaamse veestapel.

Tabel 10: Veestapel 2021

	LEADER-gebied Kempen	Limburg	Vlaams Gewest	Aandeel Kempen in Limburg	Aandeel Kempen in Vlaanderen
Runderen	59.845	132.421	1.270.067	45%	5%
Varkens	170.461	372.198	5.855.503	46%	3%
Kippen	2.260.449	4.616.134	39.564.107	49%	6%

Bron: VLM gemeentestatistieken, via provincie.incijfers.be

Figuur 16: teelten in de regio

Bron: statbel, via provincie.incijfers.be

Landbouwverbreding en bio-landbouw

In het LEADER-gebied Kempen vindt er een positieve evolutie plaats in het aantal **hoeveproducenten**. Het aantal is meer dan verdubbeld in de periode 2012-2022. Dat is vergelijkbaar met de globale trend in Vlaanderen. In de ganse provincie is het aantal hoeveproducenten nog sterker toegenomen en bijna verdrievoudigd.

Bij het aantal **zorgboerderijen** zien we geen stijging doorheen de tijd, wat op provinciaal en Vlaams niveau wel het geval is. Zorgboerderijen zijn boerderijen waarbij kwetsbare groepen onder begeleiding bepaalde activiteiten kunnen uitoefenen met het oog op beleving, dagbesteding, time-out of begeleiding tot een arbeidstraject.

Tabel 11: aantal hoeveproducenten

	Regio Kempen	Limburg	Vlaams Gewest	Aandeel Kempen in Limburg	Aandeel Kempen in Vlaams Gewest
2012	11	48	549	22,9%	2%
2022	25	128	1028	19,5%	2,4%

Bron: Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)

Tabel 12: aantal zorgboerderijen

	Regio Kempen	Limburg	Vlaams Gewest	Aandeel Kempen in Limburg	Aandeel Kempen in Vlaams Gewest
2018	45	120	926	37,5%	4,9%
2022	39	123	969	31,7%	4%

Bron: Steunpunt Groene Zorg

Onderstaande figuur toont dat de **biologische landbouw** aan belang toeneemt in het LEADER-gebied. Deze landbouwvorm wordt gekenmerkt door de extra strenge eisen die gesteld worden op vlak van milieueffecten (strenge eisen rond pesticiden, kunstmest, ...) en dierenwelzijn. Ongeveer 1/5 van de biologische landbouwbedrijven in de provincie Limburg situeren zich in de regio Kempen.

Tabel 12: Aantal biologische landbouwbedrijven

	Regio Kempen	Limburg	Vlaams Gewest	Aandeel Kempen in Limburg	Aandeel Kempen in Vlaams Gewest
2015	6	47	341	12,8%	1,8%
2016	9	59	369	15,3%	2,4%
2017	10	63	430	15,9%	2,3%
2018	12	63	468	19%	2,6%
2019	14	68	514	20,6%	2,7%
2020	17	77	562	22,1%	3,0%
2021	17	82	593	20,7%	2,9%

Bron: departement Landbouw en visserij, via provincie.incijfers.be

ABC-complex

De totale tewerkstelling in het ABC-complex bedraagt 3.946 personen in 2021 (tegenover 14.405 in Limburg als geheel). Het belang van de tewerkstelling in het ABC-complex ten opzichte van de totale tewerkstelling bedraagt:

- 5,2% van de loontrekkende tewerkstelling in industrie en diensten;
- 0,7% van de loontrekkende tewerkstelling in land- en tuinbouw.

Onder het ABC-complex verstaan we de landbouw + tuinbouw + de toeleverende en de verwerkende bedrijven. Het belang van het ABC-complex in het LEADER-gebied ligt op het Vlaamse gemiddelde:

- 5,9 % van de loontrekkende tewerkstelling in de regio Kempen in het ABC-complex
- 4,9% van de loontrekkende tewerkstelling in de provincie Limburg in het ABC-complex
- 5,5% van de loontrekkende tewerkstelling in het Vlaams gewest in het ABC-complex

Detailhandel

In 2021 werkten 5.360 personen in de detailhandel en horeca (31,6% zelfstandigen en 68,3 % loontrekkenden).

Er zijn in het jaar 2022 in totaal 3.792 handelspanden in de regio aanwezig. Deze groep omvat:

- 1.263 winkels (33.3%)
- 763 horecazaken (20.1%)
- 1.331 consumentgerichte diensten (35.1%)
- 428 leegstaande handelspanden (11.3%)
- 7 panden in verbouwing (0.2 %)

Het aantal handelspanden is de voorbije jaren teruggelopen, zoals af te lezen in onderstaande tabel. De totale winkelvloeroppervlakte in deze handelspanden nam echter wel toe.

Verder is zowel het aantal leegstaande handelspanden als de winkelvloeroppervlakte bij leegstaande handelspanden toegenomen in de periode 2012-2017. Het aantal leegstaande panden is de voorbije jaren (2017-2022) gedaald, maar in verhouding tot het totaal aantal panden, blijven we op 11,5% leegstand.

Tabel 13: evolutie handelspanden en winkelvloeroppervlakte

	2012	2017	2022
Aantal handelspanden, incl. horeca	4112	4036	3792
Aantal gevulde handelspanden	3793	3585	3357
Aantal leegstaande handelspanden (absoluut)	319	451	435
Aandeel leegstaande handelspanden (%)	7,76%	11,17%	11,47%
WVO [m^2]	435.653	483.558	496.025
WVO: winkels [m^2]	384.985	409.801	426.387
WVO: leegstaande handelspanden [m^2]	50.668	73.757	69.638

Bron: Locatus, via provincie.incijfers.be

Belangrijk is ook de ligging van de handelspanden te bekijken. Uit onderstaande tabel valt af te leiden dat een belangrijk deel 'verspreide bewinkeling' betreft, wat betekent dat deze winkels geen deel uitmaken van een ruimtelijk geheel. Besturen die de vitaliteit van de kernen willen versterken kunnen hierop inspelen en via incentives de verspreide bewinkeling maximaal naar de kern aantrekken. Er dient met andere worden sterker ingezet te worden op een kernversterkend beleid.

Tabel 14: Evolutie winkels naar type winkelgebied

	2012	2017	2022
centraal gebied (in de kern)	684	580	526
ondersteunend gebied (bv. aanloopstraten)	78	91	90
overig gebied (bv. shoppingcenters)	32	41	36
verspreide bewinkeling	804	697	611
Totaal	1.598	1.409	1.263

Bron: Locatus, via provincie.incijfers.be

Arbeidsmarkt

In 2022 telde de regio 144.569 inwoners van 15 tot 64 jaar, waarvan 73,1% actieve werkenden of werkzoekenden (=activiteitsgraad). Dat is hoger in vergelijking met het Limburgse gemiddelde (72,1 %), maar laag wanneer men daar de Vlaamse activiteitsgraad (74,2%) naast zet.

De werkzaamheidsgraad waarbij we kijken naar de groep van 20 tot 64 jaar lag in 2019 met 74,3% nog hoger.

De krapte op de arbeidsmarkt kunnen we duidelijk maken via de doorstromingscoëfficiënt. Die is sinds het laatste decennium in vrije val. Als er 100 personen op de valreep van hun pensioen zijn, staan er slechts 68.6 personen klaar om hun plaats op de arbeidsmarkt in te nemen (cijfer daterend van 01/01/2022). Daarmee zitten we ongeveer op een dieptepunt, omwille van het grote aantal 55 tot 64-jarigen (de generatie babyboomers). Vanaf 2023 zou deze verhouding stilaan terug verbeteren.

In de regio telden we op 01/01/2021 81.704 arbeidsplaatsen: 67.423 jobs in loondienst en 14.562 zelfstandigen in hoofdberoep. Dit aantal jobs is onvoldoende om alle werkenden uit de regio aan een job te helpen. Het pendelsaldo bedraagt -19.198, wat betekent dat er meer uitgaande pendel is dan inkomende.

In Tabel 14 lezen we af dat 20% van de loontrekkende tewerkstelling zich situeert in de industrie. Verder ook heel belangrijke aandelen in handel en diensten.

Tabel 14: Loontrekkende tewerkstelling per sector (2021)

	Aantal vestigingen	Aantal loontrekkenden	% vestigingen	% loontrekkenden
Landbouw, bosbouw en visserij (A)	108	514	2%	1%
Winning van delfstoffen (B)	6	44	0%	0%
Industrie (C)	492	13.796	10%	20%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (D)	3	9	0%	0%
Distributie van water; afval en afval waterbeheer en sanering (E)	50	904	1%	1%
Bouwnijverheid (F)	725	5.311	14%	8%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen (G)	1162	7.914	23%	12%
Vervoer en opslag (H)	168	3.092	3%	5%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (I)	429	2.403	8%	4%
Informatie en communicatie (J)	65	370	1%	1%
Financiële activiteiten en verzekeringen (K)	184	893	4%	1%
Exploitatie van en handel in onroerend goed (L)	65	203	1%	0%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (M)	311	1.344	6%	2%
Administratieve en ondersteunende diensten (N)	267	7.590	5%	11%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (O)	87	6.643	2%	10%
Onderwijs (P)	270	5.784	5%	9%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (Q)	345	9.255	7%	14%
Kunst, amusement en recreatie (R)	129	753	3%	1%
Overige diensten (S)	175	484	3%	1%
Huishoudens als werkgever; niet-diff. productie van goederen en diensten (T)	96	117	2%	0%
	5.137	67.423	100%	100%

Vaststellingen i.f.v. LEADER

- Krapte op de arbeidsmarkt. Als er 100 personen op de valreep van hun pensioen zijn, staan er slechts 68.6 personen klaar om hun plaats op de arbeidsmarkt in te nemen
- De biologische landbouw neemt toe, van 6 bedrijven in 2015 naar 17 bedrijven in 2021.
- Het aantal zorgboerderijen bedraagt 39 (daling ten opzichte van 2018), het aantal hoeveproducenten 25 (cijfers 2022). Het aantal hoeveproducenten is de voorbije 10 jaar meer dan verdubbeld.
- We zien een terugloop van handelspanden en een stijging van de leegstand (11,5%).
- Verzwakking van de economische vitaliteit van de kernen (daling aantal winkels in de kernen)
- Sterke daling van het aantal landbouwbedrijven de voorbije jaren.
- Omwille van de overwegend zanderige bodems, is de landbouw in LEADER-gebied sterk gericht op veeteelt.

Bestuur

Bestuurskracht

Naast een aantal steden (Peer met 16.451 inwoners, Lommel met 34.516 inwoners en Bree met 16.323 inwoners in 2022) telt de regio overwegend kleinere tot middelgrote gemeenten tussen de 1 000 en de 15 000 inwoners. Zutendaal en As zijn de gemeenten met de laagste inwonersaantallen. Ze tellen respectievelijk 7.314 en 8.251 inwoners.

Hoewel bestuurskracht niet één op één correleert met de grootte van een bestuur, zien we dat in Vlaanderen vooral de kleinere besturen het moeilijk hebben om competente medewerkers aan te blijven trekken, ruimte te maken voor investeringen en continuïteit te verzekeren op vlak van dienstverlening. Gemeenten spelen daarop in door versterkt samen te werken of te fuseren.

In 2019 fuseerden de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode tot Oudsbergen en de gemeenten Neerpelt en Overpelt tot de nieuwe gemeente Pelt. In het licht van de volgende legislatuur (2025) zijn nog geen nieuwe fusies in het vooruitzicht, al lopen er verkenningen rond Leopoldsburg.

Intergemeentelijke samenwerking

Nog verder aan te vullen met andere samenwerkingsverbanden (bv. Regionaal landschap, erfgoed,...).

De regio heeft de voorbije decennia een stevige intergemeentelijke samenwerking uitgebouwd, inzonderheid rond welzijn (Welzijnsregio Noord-Limburg). De samenwerking omvat niet de ganse regio, maar acht gemeenten in Noord-Limburg: Bocholt, Bree, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Lommel, Oudsbergen, Peer en Pelt. Naast de Welzijnsregio Noord-Limburg als OCMW-vereniging hebben dezelfde acht gemeenten eind 2017 een dienstverlenende vereniging (DISV) opgericht 'Regio Noord-Limburg'. Daarbinnen is ook het burgemeestersoverleg geïntegreerd. Met een aantal van hun projecten raken de Welzijnsregio en de DISV aan de LEADER-thema's. We denken daarbij aan wonen, sociale economie en e-inclusie/digibanken.

Welzijnsregio
NOORD - LIMBURG

Binnen het thema toerisme en natuur is 'Bosland' een samenwerking tussen de gemeenten Hechtel-Eksel, Lommel, Pelt, Peer, het agentschap voor natuur en bos, het regionaal landschap Lage Kempen en Visit Limburg. Vanuit deze samenwerking willen de partners de natuur verder ontwikkelen en als toeristische troef uitspelen.

Streekidentiteit

De identiteit van het gebied is meervoudig. In het noordwesten hadden we het eerder over Bosland, het noordoosten over Kempen-Broek, meer in het zuiden bevinden delen zich ook in het nationaal park Hoge Kempen en raken we aan de voormalige mijnstreek, met eigen karakteristieken en interessant erfgoed.

Vaststellingen i.f.v. LEADER

- We zien een opschaling van de gemeenten in de regio, met twee bestuurlijke fusies in 2019.
- Er is een traditie van intergemeentelijke samenwerking in Noord-Limburg (8 gemeenten).
- We zien een regio met een meervoudige identiteit. Bosland, het nationaal park en het mijnverleden zijn vlaggenschepen daarin.